

Betoog begroting 2024-2027

Kernbeleid wil welzijn voor allemaal, voor nu en voor later voor alle inwoners zeker ook de kwetsbaren, met een rechtvaardige verdeling van de lasten Verder willen wij een vooruitstrevend milieu- en klimaatbeleid en willen we de eigenheid van de kernen behouden: rustige groene dorpen met de nadruk op wonen, duurzame, kleinschalige recreatie en industrie. Dat zijn onze doelen. Daarnaast vinden wij dat doelen als het even kan, concreet omschreven moeten worden zodat we na kunnen gaan of ze gerealiseerd worden en dat we weloverwogen met gemeenschapsgeld om moeten gaan.

In deze algemene beschouwingen ga ik zo dadelijk nader in op begrip welzijn en wat dat betekent voor kwetsbare inwoners en voor onze leefomgeving en het klimaat. Maar eerst wil het hebben over dat gemeenschapsgeld. De begroting gaat in ieder geval over geld. En dat wordt de komende jaren een probleem. Dit probleem komt niet uit de lucht vallen. In de begroting van 2021 stond het blijkbaar al bij de risicoparagraaf. Dus medio 2000, 3 jaar geleden wist dit college al dat dit probleem er aan zat te komen. Toch heeft het college sindsdien allerlei dure projecten voorgesteld. Vorig jaar heeft de coalitie ook ingestemd met de nieuwe financiële regel dat binnen 4 jaar de hele algemene reserve opgemaakt mag worden. Voorheen gold het voorzichtige 4/8e beleid.

Kernbeleid vindt het financieel beleid van het huidige college ondermaats. Regeren is vooruitzien en dat weigert dit college te doen. Deze begroting 2024 tot en met 2027 zijn alle jaren, behalve 24 zwaar negatief. Bovendien is om de begroting sluitend te krijgen in 2024 alles, ook onverantwoorde dingen, uit de kast gehaald. Er is bijvoorbeeld slechts voor 1% ziekteverzuimgeld opgenomen in de begroting. In 2022 gedroeg het gemiddelde ziekteverzuim onder gemeentelijk personeel 6,7%. Het is dus een vorm van volksverlakkerij om slechts uit te gaan van 1% ziekteverzuim. Daarnaast is er slechts 7 ton opgenomen voor het IHP terwijl het duidelijk is dat dat bedrag niet toereikend is.

Er zijn nu twee oplossingen: we bevriezen het beleid de komende jaren en doen overal het allerminimaalste. Of er wordt van onze burgers en bedrijven een extra bijdrage gevraagd via de OZB. Huurders van woningen hebben daar geen last van, alleen eigenaren. Bij bedrijfspannen krijgen zowel huurders als eigenaren ermee te maken. Nu is het natuurlijk niet populair om de OZB te verhogen. Het college gaat dat heel slim zelf uit de weg. Kernbeleid vindt dat het college wel met een goed voorstel moet komen om de OZB te verhogen.

Kernbeleid vindt daarbij dat er aan bedrijven iets extra's gevraagd mag worden. De reden daarvoor is dat bedrijven in Eersel al heel veel jaren relatief weinig betalen. Daarvoor dienen we **een amendement** in. We hebben daarnaast ook een moties/ amendementen om juist minder geld te gaan uitgeven.

Dat brengt mij op de brede welvaart. Brede welvaart is niet hetzelfde als welzijn. Een belangrijk aspect van brede welvaart is de economie. Bij welzijn is het anders: de economie is geen doel op zich, maar een middel om te voorzien in de inkomsten voor personen en voor overheden. Bij welzijn gaat het om de kwaliteit van het leven en daarvoor is voldoende inkomen nodig. Zonder economie en bedrijfsleven kunnen we dus niet. Echter ongebreidelde economische groei kan een ontwrichtend kankergezweel in onze samenleving worden en alles overhoop halen wat we waardevol vinden en waarom wij in dorpen willen wonen. Nu al zijn er kleine bedrijven, zorginstellingen, huisartsenpraktijken en onze eigen ambtelijk apparaat waar we een gebrek aan personeel ervaren.

In onze samenleving, in Eersel, zijn er groepen mensen die heel goed voor hun eigen welzijn kunnen zorgen. Mensen met goede banen, een goede opleiding en een fijn huis. Er zijn echter nu ook al veel mensen die dat allemaal niet hebben en die met veel dingen in het leven moeite hebben en ook niet zo zelfredzaam zijn. Dat zijn onze kwetsbare medeburgers. Voor hen heeft de gemeentelijke overheid een belangrijke wettelijke taak. De meest kwetsbaren zijn de kinderen met dusdanige problemen dat hun ouders die niet kunnen oplossen. De gemeente

heeft de wettelijke taak deze kinderen en hun ouders hulp te bieden. Ons verzoek aan het college: houdt geld achter de hand om altijd snel voldoende effectieve hulp te kunnen bieden. Andere kwetsbare doelgroepen die extra ondersteuning nodig hebben, zijn volwassenen met weinig opleiding, met een laag inkomen en met een slechte gezondheid. Vaak gaat dat samen. Mensen met weinig opleiding en een laag inkomen leven 15 jaar minder lang in goede gezondheid. Mensen met een laag inkomen leven gemiddeld 7,5 korter dan anderen. *Deze gegevens komen van Pharos.* De gemeente moet deze kwestie op de agenda houden omdat laag inkomen, weinig opleiding en een slechte gezondheid via chronisch stress een vicieuze cirkel kan worden, waar men zelf nauwelijks meer uitkomt. Dit betekent doorgaan met digiTaalhuis en mensen met een laag inkomen ruimhartig ondersteunen met bijzondere bijstand. Nu kunnen mensen tot 120% van het wettelijk minimum een beroep doen op het minimabeleid. Kernbeleid wil die grens optrekken tot **130% en dient daarvoor een** motie in.

Dan zijn er natuurlijk ook ouderen die ondersteuning en zorg nodig hebben, met name ouderen met lichamelijk en psycho-geriatrische aandoeningen. Een deel van de ondersteuning loopt via de WMO maar mantelzorgers worden steeds belangrijker. Mantelzorgondersteuning blijven wij daarom ook heel belangrijk vinden. 14% van de 18 plussers in Eersel geeft minimaal 8 uur per week mantelzorg. Dat zijn meer dan 2200 inwoners. Daarvan voelt volgens recent onderzoek van de GGD 15 % zich oftewel zwaar belast oftewel overbelast. Kernbeleid vindt dat de gemeente zou moeten nadenken hoe ze de zwaarbelaste mantelzorger kan steunen, zeker in de dorpen waar geen dorpsondersteuner werkzaam is. Misschien kan de gemeente deze mensen verwijzen naar mantelzorgmakelaars en de inzet daarvan vergoeden. Dit is een vraag, maar nog geen motie.

En bij dit alles hebben we in Eersel ook te maken met een woningcrisis, een klimaatcrisis en een natuurramp. De klimaatcrisis zorgt voor ongekende rampen als we niet binnen 5 jaar de CO2 uitstoot wereldwijd drastisch inperken. Dat het een wereldwijd probleem is, ontslaat ons niet van onze plicht om alles te doen wat we kunnen. Een onevenredig groot deel van de CO2 die nu in de atmosfeer zit is daar gekomen door rijke westerse mensen en door industrieën die producten maken voor rijke mensen.

Onze gemeente is er gelukkig volop mee bezig op verschillende gebieden. Bijna een vijfde deel van de CO2 uitstoot komt door mobiliteit en de helft daarvan door benzine auto's. Wij als gemeente moeten op dit gebied ook doen wat we kunnen. Veel doen we al: er mogen laadpalen komen voor elektrische auto's en we werken aan goede fietsverbindingen. **Ook goed openbaar vervoer is erg belangrijk.** We moeten alles doen opdat we duurzaam vervoer krijgen van bussen. Daar dienen we ook een motie voor in.

Verder vindt Kernbeleid dat de geplande nieuwe woningbouw niets zou mogen bijdragen aan de CO2 uitstoot. De landelijke overheid heeft daar met de woondeal normen voor opgenomen. De regio heeft met het Rijk afgesproken om in 2030 minimaal de helft van het aantal woningen circulair en industrieel te laten bouwen. Maar niets let ons om het sneller en beter te doen dan wettelijk is afgesproken. Laat ons de doelstellingen in 2027 halen in plaats van in 2030. **Daarvoor dienen we ook een motie in.**

Dan de wooncrisis. Die heeft 3 belangrijke oorzaken. 1 Er zijn veel te weinig sociale en goedkope huurwoningen gebouwd de laatste jaren, vorig jaar 0!, ouderen blijven ook als ze alleenstaand zijn veel langer dan vroeger in hun eigen grote huis wonen, de vele expats in onze regio verdienen zo goed dat ze de prijs van de woningen erg opdrijven, waardoor onze eigen jonge inwoners achter het net vissen. Hoewel we niet blij zijn met de lage aantallen goedkope starterskoopwoningen de komende 3 jaar zijn we redelijk tevreden over de aantallen nultredenwoningen voor senioren. We hopen dat het goed komt en dat het college en het ambtelijk apparaat zoekt naar kansen om nog meer te realiseren.

Er staan ook onderwerpen in de begroting die we niet nodig vinden en waarvoor we geen geld willen uittrekken. Daarvoor hebben we een paar amendementen opgesteld. Allereerst het

allerduurste ding dat nagenoeg niets bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners: het geluidscherm langs de A67 bij Duizel voor bijna 7 miljoen euro. Verder een aantal asfaltbanen in de bossen bij Steensel. De dorpsraad en de inwoners van Steensel willen dat helemaal niet. Het enige dat ze willen is dat de bestaande fietspaden worden opgeknapt. Ze hebben daar goede redenen voor, waar wij helemaal achterstaan. Daarvoor dienen we een amendement in samen met PvdA/GL. Dat bespaart ook gemeenschapsgeld. Wat ons betreft kunnen verder de rode fietssuggestiestroken niet aangelegd worden. Fietssuggestiestroken die onvoldoende breed zijn (minimaal 1.70 breed) voegen niets toe aan de veiligheid van fietsers en kosten langs de Postelseweg/ Zandhoefseweg €120.000 euro extra, terwijl ze maar 1,35 meter breed worden. Weggegooid geld. Als meer partijen dit vinden kunnen we nog een amendement opstellen.

Tot slot nog iets anders.

Het mindervalidentoilet achter Markt 26. Wij en PvdA/GL vinden het ene prachtig voorstel van het kunstinitiatief de Kempen om in de schop tevens een autonome kunstruimte te realiseren. Zij hebben Strotec BV benaderd en deze firma denkt dat het mogelijk is om voor €170.000,- een biobased en duurzame ruimte maken. Wij vinden het een geweldig goed burger-initiatief en daarom hebben we een amendement opgesteld

Last but not least: de uitbreiding van de griffie. Wij vinden het belangrijk dat er een raadsadviseur komt. Dat is misschien wel het fijnst voor de kleine fracties. Maar wij vinden het ook beter dat de plaatsvervangend griffier alleen nog maar onderdeel is van de griffie en niet tevens een heleboel andere taken heeft binnen het gemeentehuis.

Voor zover de algemene beschouwingen van Kernbeleid.